
Anketa: Kdo je pro vás největší osobností českých dějin a proč?

Anketa: Kdo je pro vás největší osobností českých dějin a proč?

Jiří Grygar, astrofyzik

Jan Evangelista Purkyně (1787-1869). Český přírodovědec a lékař. Profesor fyziologie ve Vratislavi (1823, doporučen Goethem) a v Praze (1850). Zakladatel experimentální fyziologie a psychologie. V roce 1839 založil na Univerzitě ve Vratislavi první katedru fyziologie a o tři roky později první Fyziologický ústav na světě. Podílel se na formulaci buněčné teorie. Jeho jméno připomíná přes třicet pojmů biologické a lékařské terminologie; dokonce i v astronomii se při pozorování očima uplatňuje tzv. Purkyňův efekt. (Je po něm pojmenována planetka č. 3701.)

Tvůrce novodobé české přírodovědecké a lékařské terminologie a popularizátor přírodních věd. Mimo jiné založil roku 1853 populárně-vědecký časopis Živa, který vychází dosud. Spoluzaložil Spolek lékařů českých a Časopis lékařů českých. Patřil k nejvýznamnějším představitelům českého národního obrození, takže se ocitl na černé listině rakouské politické policie. Mimo jiné spoluzakládal Sokol, Hlahol a Uměleckou besedu. Usiloval o rozvoj českého průmyslu a vzdělávání žen. Svým spisem Akademia načrtl velkolepou koncepci národní badatelské akademie, která zřetelně předběhla svou dobu a naplnila se zčásti teprve založením Československé akademie věd, respektive současné Akademie věd ČR. Purkyňova pohřbu na Vyšehradě se účastnilo na deset tisíc lidí.

Jan Záluský, 25 let, student Filozofické fakulty Karlovy univerzity

Podle mne je to Jan Amos Komenský. Například jeho dílo Orbis pictus se stalo základem pro pozdější podobu učebnic cizích jazyků. Navíc Komenského myšlenky měly obrovský vliv od renesance až do současnosti, takže ovlivnil středověké i novověké školství. Tvrdil třeba, že cesta ke vzdělání má být umožněna každému bez ohledu na původ, pohlaví a společenské postavení. Co může být současnějšího a významnějšího? Nebo že výuka musí být názorná a doplněná obrázky a příklady. Navíc se výročí jeho narození, 28. března, slaví jako Den učitelů. Takže se zapsal i do moderních českých dějin.